

TITULUS DECIMUS

De las donaciones, y mercedes que los Reyes han hecho, y hizieren en otras personas.

Hic cum titulo precedente dictum sit de lucris inter maritum & uxorem constante matrimonio habitis & acquisitis & inter eos & eorum heredes dividendis, nunc autem de aliis lucris ex donationibus regum & aliarum personarum in titulo nostro tractatur.

SUMMARIUM

1 Donatio quid sit, & quid merced, & in quo differant.

Ibi, Donaciones. Quid sit donatio, * ultra Doct. in locis ordinariis, Antonius Gom. tom. 2. var. Cod. de Donatio. num. 1. inquit, quod est quando quis nulla subsistente causa, sed propter solam liberalitatem donat alteri pecuniam, vel rem, aut bona alia, ut l. i. ff. de donat. l. i. tit. 4. part. 5. est enim quasi dominatio. Ex quo maxime differt, à verbo, merced, nostri text. & rubrica, ut apparet ex copulativa illa, y, cujus natura est inter diversa poni, nam donatio liberaliter & ex mera liberalitate procedit, merced vero non, sed ex aliqua causa & subsistentia eius, juxta verbum illud, dignus est mercenarius mercede sua, & proprie regibus & principibus convenit verbum hoc merced, ex l. final. titulo 32. partit. 7. & ex l. i. titulo 24. partit. 3. & ex l. nostra, in primis versiculis, donatio vero omnibus personis pertinet, ex dict. l. i. ff. de donat. & l. i. tit. 4. & per totum partit. 5. & ex nostra rubrica, plerumque tamen unum pro altero sumitur, ut patet ex dictis legibus partitarum.

IN LEGEM PRIMAM.

Jurisdicção civilis vel criminalibus, dominium civitatis villa, aut populi alicujus donari vel alienari non possunt per reges in extraneos regni, quod si in regnicolas fiat, semper suprema potestas censetur reservata & itidem ea que regie dignitati competunt, & quomodo concedantur non utentur eis donatarii, neque valebunt privilegia in contrarium, qualiter

que intelligenda sunt quedam in donationibus solita apponi, in presenti declaratur.

SUMMARIUM

1 Liberalitas & magnanimitas amorem & dilectionem causant.
2 Liberales maxime inter liberales continentur, & ibi quid sit liberalitas.

3 Regibus

- 3 Regibus maxime convenit habere subditos divites.
- 4 Clausula annullativa declarat omnia esse ad invicem servanda.
- 5 Omne quod est concessum in diminutionem regni nullum est. s. adeo ut si juraret aliquis in regni detrimentum nihil valeret ut ibi.
- 6 Diminutio parva aut magna regni que dicitur.
- 7 Rex ad liberum potest villas & populos alienare, ubi aliqua in propositum adducuntur, & n. 8. declaratur.
- 8 Donatio regis diminutionem non requirit.
- 9 Principes non dicuntur alienare populos & civitates si sibi supremam retinent potestatem.
- 10 Donatio regis donantis villas, oppida aut castra valet si regnum non enormiter laedat, vel si cum causa, vel ob remunerationem, ut ibi n. 11. vel parvas res ut n. 12. vel favore Ecclesie ut n. 13.
- 14 Suprema potestas nunquam censetur concessa nisi expresse concedatur ecclesie, & tunc ad vitam concedentis valet, non vero ultra, & n. 27. & 30.
- 14 Prædecessor non potest imponere legem successori, imo neque sibi ipsi derogando sua potentia, & quomodo sibi ipsi id potest imponere, non tamen successoribus suis. 16. ubi declaratur.
- 17 Non est præsumendum de facili Papam velle derogare privilegiis prædecessorum suorum.
- 18 Princeps ex contractu celebrato cum subdito obligatur secundum veram & communem opinionem.
- 19 Episcopus non potest actus legitime consummatos & per prædecessorem perfectos revocare.
- 16 Imperator aut rex non possunt in externos regni res suas alienare.
- 21 Naturalibus, non vero extraneis debet populus ornari.
- 22 Rex facilius revocat privilegium subdito concessum, quam si extraneo concederetur, & ibi limitatur remissive.
- 23 Rex non potest uti plenitudine potestatis contra non subditum.
- 24 Tutelarium tempore facilius regni circumvenit præsumitur.
- 25 Liberalitas potest usitari à regibus & principibus minoribus etiam 25. annorum secundum quod consuetum est, & à tutoribus eorum, non vero ultra consuetum.
- 26 Tutor regibus an sit necessario dandus.
- 28 Jurisdiccionem à rege concessam an possit successor tollere, nisi ut ibi.
- 29 Bellum & pax qualiter sint gerenda.
- 31 Commissa generali jurisdiccionem an censetur commissam merum & mixtum imperium.
- 32 Jurisdicção quando per unicum actum universali-ter retineatur.
- 33 Merum imperium acquiritur minori spatio centrum annorum in casu nostri text.
- 34 Rex si donat Castrum censetur transfuisse jura omnia que in privatum transferebat, ubi tunc an jurisdicção transferatur.
- 35 Donatione facta à rege alicujus loci censetur donatae res proprie ibi existentes.
- 36 Territorio concessio an censetur concessa jurisdicção attenda lege nostra, & ibi quid si civitas concedatur.

- 37 Territorium potest esse sine jurisdiccionem.
- 38 Præfatus civitati non habet merum imperium si non habet jurisdiccionem ex principis concessione.
- 39 Castro concessio an censetur concessa munitiones facta ad ejus defensionem, & ibi an mandandi, n. 41.
- 40 Ecclesia unita alteri vel unum castrum alii an censetur transfata bona in unitam.
- 42 Castrum si tibi concederem an videatur concedere habitationes quas ibi habeo.
- 43 Verba illa, con sus terminos todas agnas estantes, &c. quid importent, ubi & alia quoad hoc.

Ibi, Porque sean ricos. Et ut ipsi reges charos sibi subditos suos faciant, nulla enim res magis attrahit animos hominum subditorum vel non subditorum ad amorem & dilectionem quam liberalitas & magnanimitas illius, & qui amandus est, & in ipsomet amando maxima virtutis liberalitas existit, nam inter virtuosos maxime liberales & continentur, secundum Philosoph. 2. Ethic. & Boeti. de consolatione, & probatur in l. 18. tit. 5. part. 2. ubi diffinitio liberalitatis describitur, scilicet, quod liberalitas est donare indigenti, vel benemerenti, aliter enim est prodigalitas & non liberalitas, ut inquit text. ibidem, & sic inquit Boet. decis. 23. num. 24. quod magna donatio dici potest furiosa, quare secundum potestatem donantis regulanda est liberalitas, & hæc in regibus & principibus magis splendescere debet, & præsertim cum subditis suis, nam licet subditi ei fidelitatem debeant, similiter & patriæ, si tamen pro honore principis, vel defensione patriæ pericula subierint, fortissime & fidelem operam præstiterint, digni quidem sunt remuneratione, ut inquit Imperator in l. final. Cod. de præp. agon. in re. & l. 1. C. de priv. eorum lib. 12. & l. cum navarhorum Cod. de navicul. agen. in re. libro 11. & Arius Pintelus id referens. l. 1. parte 3. numero 62. illar. 14. Cod. de bon. mar. & sic qui diu principii servierunt usque ad senectutem in ea egerent non debent, arg. l. Lucius. verbo veteranus in premium assigna. ff. de evictio. Alciat. in reg. 3. præf. cap. 19. in fin. facit text. in l. fin. ad med. Cod. de offic. præf. prat. & ideo juste noster text. inquit, quod reges suos subditos ditare debent, ipsis enim regibus maxime convenit habere subditos & divites, ut eis possint in necessitatibus subvenire, non vero eos excoarare ne forte & sibi & eis deficiat tempore opportuno, ut inquit singularis l. 2. tit. 10. part. 2. ubi in princip. id etiam de liberalitate principis in suos subditos disponitur, & ideo quotidie & semper principes favores & gratias subditis pollicentur, ut habetur de pace Constan. verb. quam semper & ibi Bald. & de iis per. Piraquel. de nobilit. cap. 37. num. 40. & subditi in iis præferendi sunt sicut in multis aliis præferuntur, de quibus diximus in l. 4. tit. 5. lib. 1. supra, & inter subditos, ij qui regi & regno utiliores fuerint premiandi sunt & gratificandi & in pretio habendi, & vocandi ad hoc, sed vix solis, quia non est qui sublevet eos quantumcumque regno utiles sint, & in labore quotidie verentur pro regni commodo & utilitate sive

R r iij armis

Azevedo in Recopilationsm. Tom. III.

armis sive litteris laborando, nam qui minus utiles sunt, cum celerius currant sive rogibus, sive intercessionibus, & aliquando forsitan illicitis, bravium absque meritis capiunt, & plura alia de liberalitate exercenda per reges, principes & nobiles referunt Pal. Rub. in rubrica de donat. int. §. 9. per totum, ubi quam plura refert, quam liberalitatem solum in nobilibus videmus.

Ibi, Sean munguas. Clausula hac annullativa, declarat cuncta in lege nostra apposita esse de forma, & ad unquam servanda, & adimplenda, ut notat Bald. Ang. Alexand. & commun. omnes in l. i. ff. de lib. & post. & in l. pacta qua contra Cod. de pactis, tradit Carol. Ruin. cons. 175. incip. vis a donacione, col. 1. vol. 1. Socin. Junior. consil. 71. columna 6. volum. 1. forma enim dat esse rei, ex caput. sine exceptione 12. questione secunda capit. tui de ius qu. si. a. pres. cui nihil etiam leve addi potest, nec minus, ut notat Bald. in leg. final. Cod. de suis & leg. her. Gomet. alios referens, in §. sed ista col. 10. inf. de action. quem & alios sic in proposito nostre legis asserens refert Loazes, in alleg. de mula, dubit. part. in 7. fundamento 1. part. numero 2. pagina 64. & sic omnia legis nostre forma omnia in contrarium acta nulla erunt, omneque illud, quod est concessum, & in diminutionem regni, nullius est momenti, ut ex text. nostro probatur, & ex l. final. tit. 24. part. 3. & l. 29. tit. 18. ea part. & ibi glos. idque nimirum, nam si decreta & littere regie alicui concessa in praedictum aliquorum nullius sunt momenti quamvis motu proprio & ex principis potestate sint concessa ex l. nec damnosa Cod. de prec. imp. offer. & per totum ubi late dixi in l. 1. tit. de las provisiones, supra lib. 4. a fortiori erunt nulla illa, qua in detrimentum totius regni proveiunt. Idque fortificatur ex text. in l. 28. tit. 11. part. 3. probante, quod rex augere non vero minuire debet regnum suum, & ideo si rex aliquid juraret in regni detrimentum, non teneret ad observantiam juramenti, & ibi glos. menguar, allegat ad hoc Baldi doctrinam, & Socin. consil. 7. volum. 3. dicentem, quod alienatio in regni praedictum non valet, etiamsi fit parva diminutio, ibi & allegat Lucam de Pena, declarantem, que dicatur parva, aut magna * diminutio. In contrarium tamen considero text. in l. 8. tit. 1. part. 2. secunda, & l. 9. tit. 4. part. 1. probantes, regem posse villas, populos ac castra sui regni alienare libere & ad libitum, & voluntatem suam, propriam enim imperatorum est separata unire, & unita separare, ut post gloss. notat Bartol. & Doct. in l. unica, versic. sed quero Cod. de Metrop. Berit. lib. 11. tradit Paul. Cast. in l. ex hoc iure col. 4. ff. de just. & iur. ubi inquit posse imperatorem de una provincia duas facere, voluit Jas. & alii plures relatis per Loazes, in allegacione de mula, in primo fundamento pro marchione num. 1. pagina 73. cum sequentibus aliquibus, & in num. 18. pag. 81. considerat ad hoc dictam l. 9. & numero 27. pagina 88. allegat Bald. in caput. final. de re iudic. dicentem quod ad libitum reges & principes non recognoscunt superiorem possunt res regnorum suorum donare, sequitur Jas. consil. 10. col. 3. vol. 3. & probant complura iura noster regi inter que numerat ipse Loazes d. l. 8. & text. in l. 1. tit. 17. part. 2. & l. 1. titulo 18.

ea. part. & text. nostram & sequentibus. dum exteros a regno ab iis donacionibus excludit, non vero regnicolas, majorem enim libertatem habent principes in donando, quam alii privati homines, & sic poterant de jure civili donare filio in potestate constituto, neque ejus donatio infirmitatem requirit, ut per Loazes ubi supra numero 19. usque ad 27. pagina 83. cum 4. sequentibus. Quid igitur erit dicendum, & pro legis nostre defensione & responsione ad leges & doctrinas contrarias, dicendum est primo leges contrarias, & doctrinas procedere & declarari ex lege nostra, scilicet quod procedant quocumque rex alienaret castra, villas aut populos sui regni, retenta sibi majori & suprema jurisdictione & potestate, quia tunc principes alienare non dicuntur, ut notat Oldrad. consil. 159. incip. ex present. ibemate in primo dubio, & Alexand. consil. 24. col. 4. vol. 5. Decian. consil. 469. col. 2. in princ. probat. l. 5. tit. 15. part. 2. & alia leges partitarum supra in contrarium allegatas, notat expresse supra dictos & alios allegando, Loazes ubi supra pag. 80. in fine cum sequentibus, & glos. aq. in d. l. 8. tit. 1. part. 2. & idem Loazes latius ubi supra in prima responsione ad primum fundamentum pro oppido de mula, in principio, pag. 239. nam ut ibi n. 1. pag. 237. ex Corneo, in consil. 69. incip. de duobus col. 4. versic. non enim obtulit vol. 2. talis donatio non est dissipatio, neque dici potest magna regni lesio: vel secundo tunc donatio civitatis, villae aut castri vel alia valetet quoties non enormiter regnum * laederetur, secus alias, prout omnes communiter tenent Doct. in cap. intellecta de iurejur. & in cap. ex transmissa, & in c. verum, de foro comp. asserit Loazes, in d. primo fundam. pro marchione num. 6. pagina 74. cum sequentibus aliquibus, usque ad pag. 79. ubi plura pro hoc allegat & dicit, & glos. in d. l. 8. vel tertio quando nulla precedente causa vel obligatione fit talis donatio & alienatio, secus vero si cum causa, & ob remunerationem, nam tunc optime valet, ut latissime per eundem Loazes, ubi supra in respons. ad §. 6. fundament. prima partis numero 8. pagina 307. cum pluribus sequentibus, ubi plura iura & doctrinas in propositum allegat, & ibidem examinat an causa praesumatur in principis concessione, vel quarto dici potest res parvas & minimas posse reges concedere & alienare, ut latissime per eundem Loazes, ubi supra in finali fundamento pro marchione pagi. 192. cum sequentibus pluribus, vel item favore Ecclesiae poterit fieri dicta alienatio, & ex lege nona, titulo quarto, part. quinta, & ex late dictis per Loazes, ubi supra in respons. ad 2. fundament. 1. part. pagina 239. numero tertio cum pluribus sequentibus. Ex quibus cessant dictae difficultates, in iis tamen donationibus, in casibus in quibus fieri possunt per reges nunquam suprema potestas censetur concessa, & ex dictis in prima responsione, etiam si ecclesiae fieret talis donatio, ex dicta lege nona, titulo quarto, part. quinta, nisi secundum text. ibi, id expresse ecclesiae concederetur, nam tunc valetet concessio supremi illius potestatis, quod intelligo, quoad vitam concedentis, non vero ultra vitam, ex lege penultima, tit. 5. part. 2. prout per eam sic intellexit gloss. e otrogada, in dict. l. 9. tit. 4. part. 5. alia quam plura possent hic referri, sed missa facio brevitatis causa. Ibi. Ni los reyes despues de nos. Sed nonne dispositum

positum reperimus, quod praedecessor non potest imponere legem successoribus, & ex textu in cap. innovat. de election. notat glossa prima, in capite non licet Papae. 12. questione secunda. potestque successor tollere privilegium a praedecessore concessum ut per Afflictis decisione. 101. numero secundo, quia facultas, secundum eum ibi, non se habet in futurum: & nimirum nam si rex sibi ipsi imponere legem non potest a qua non liceat resistere, ex text. in lege si quis in principio restantem, de legatis 3. legitur & notatur in l. digna vox. Codice de legib. ubi Odrofred. & Paulus Castrensis ff. de legib. nam ut idem Paulus Castrensis inquit in lege humanum. Co. de legi. princeps non valet clausulam suae potentiae derogantem apponere, quia potestatem, quam a jure publico habet, sibi ipsi minime auferre potest, quod & tenent Doctores in cap. novi de judic. Jas. complura congerens in consilio 227. Carolus, columna decima-quarta, versiculo non obstat. num. secundo lib. secundo, quod si ita est a fortiori non poterit legem successoribus necessariam edere, quam non possint revocare, ex textu juncta gloss. in dicta lege digna vox, & in l. lile a quo §. tempelivum. ff. ad Trebellia. & in lege nam magistratus ff. de arbit. & tenet Barto. in lege prima circa princip. ff. de constit. princip. imo & plerique tenent quod licet princeps sibi valeat clausulam voluntatis derogatoriam collocare, quod eam suis imponere successoribus non valet, ut Joan. Mon. videtur, in capite primo de constitutio. in 6. c. jus meminit Baldus in prelatio feudorum. 8. expedita, versiculo dicit eadem & notat. in capite licet de constitutione. in sext. Jason. in dicto consilio ducentesimo vigesimo-septimo, columna finali. Et si praedictorum sententia plures advenissent relati per Felinum in capite quia nonnulli, de respiciatis columna sexta, ampliatione sexta, & eorum sententiam probabiliorum esse existimant. Et adeo haec vera sunt quod omnino fatendum est supradicta procedere debere, & servanda esse. Veruntamen licet ita sint, operatur tamen principem legem imponere successoribus, ut licet successor dictae legis observantia solutus sit, quia lex natura sua regem cogere non potest, ceterum quo Deus cum liberitatem fecit, legumque coactione longius exemptum eo rationi debet vigilantis, & divino nutui obediens esse, ac subinde legibus, quas aliis ponit, obtemperare, non coactus sed ratione ductus, & suorum praedecessorum bene facta observare, difficultioremque se reddere ad ea infringenda, & revocanda, & sic plerumque ad perficiendas gratias a praedecessoribus factas & non perfectas, solent uti clausula illa principes successores, scilicet, dignum arbitratum ut que a praedecessoribus nostris bene constituta sunt, ad affectum perducantur, de qua per Rebuffum in praxi beneficiorum titulo de gratia rationi congruit, pagina. 360. ubi numero quarto in principe secularium inquit locum habere dictam gratiam. Item & operabitur haec principis successoribus impositio, quod omnino per successorem dum revocat legem praedecessoris tenetur de lege illa mentionem facere, alius non valetet successoris dispensatio, & dispositio, secundum Rebuffum ubi supra titulo de dispensatione super defectu nata. numero vigesimo-quarto, in fine pagina 410. difficultioremque successor se reddat ad dispensandum, vel revocandum legem praedecessoris, & ad concedendum aliquid contra eam,

quam redderetur, si lex praedecessoris non adesset, & sic multa operabitur lex potestatis successoris derogans, vel potestatem restringens, nam quae per antecessores principes seu alios quoscumque promittuntur, ac confirmantur majorem firmitatem habent, quam si ab uno solo fierent, habere videntur, ut notat Franciscus Aretin. consilio decimo-quinto, incip. reverendissime, in secundo dubio, in fine, & voluit in simili Roma. consilio 327. Decius consilio 165. quos refert Nevisanis, inter consilia Bruni 12. in ordine, incip. parves comederunt veras acerbas, ubi inquit non esse praesumendum Papam de facili velle derogare privilegiis, quae praedecessores sui soliti sunt confirmare, vera enim communis atque indubitata est conclusio omnium scribentium, refert Loazes, in dicta allegacione de mula, in quinto fundamento pro oppido. num. 8. in fine pag. 28. cum sequentibus principem ex contractu cum subdito suo celebrato obligari, tam ipsam quam ipsius etiam dignitatis successores, ex textu in cap. primo & ibi per omnes, de proba. & ex aliis ibi per eum allegatis, & sic difficultius revocare id posse. Et sic Episcopus actus legitime consummatus, & per praedecessorem perfectos tollere, retractareque non potest, secundum relatos per Loazes, ubi supra, num. 20. pagi. 33. Ibi. No natural. In extraneo enim regni Imperatorum vel principes non possunt res suorum regnorum alienare, & neque extra ditionem suam ponere, ut plene tradunt Barto. & Doctores in prologo, ff. Joannes Imol. & Aretin. in rubrica, ff. de verborum obligatio. Gratas in respons. 5. incip. thema vale est, columna 22. volum. 1. quos ad hoc allegat Loazes, ubi supra pagina. 74. numero 4. idque iuste, tum quia naturales regni praesertendi sunt exteri, cum eorum naturalium sudore, & labore regnum sustentetur, tum etiam ne arcana regni revelentur, & scandala in regno oriantur, ut diximus in l. 14. titulo 3. supra libro 1. & naturalibus non vero extraneis debet & populus ornari, secundum. l. 1. simulo. 11. part. 2. & ibi glos. verbo, de las sigos item quia facilius rex revocabit privilegium subdito concessum, quam si extraneo concederetur, nam ille absque causa revocare poterit, si per viam contractus non est concessum, secundum Capitium, decis. Neapo. 116. numero 8. & Grammat. decisioe sexagesima-quinta, numero vigesimo-octavo & eundem Capic. decis. 166. numer. primo & Felin. in c. novit numero. 10. de judic. quod non est in privilegio extraneo concessio, nam illud transit in vim contractus, & ideo sine causa revocari non potest secundum Afflictis decisio. Neapolita. 361. numero 10. & Suarez, allegacione. 28. numero 14. & Felinus ubi supra numer. 9. ubi Decii. id limitat quinque modis, & Felinus novem, & ibi Barb. late, nam contra non subditum non potest principis & uti plenitudine potestatis, secundum Antonium, & alios relatos per Cravetam, consilio 7. numero 9. folio 17. prima partis, & ideo jure optimo lex nostra exteri prohibet donari per regem res regni, subditis vero non. Ibi. En tiempo de tutorias. Tunc enim facilis praesumitur regum & principum circumventio, & ideo nimirum si tunc etiam in regnicolas prohibeat donationem sive a minoribus sive a tutoribus eorum fieri, licet tunc liberalitas non censetur interdita, nam haec & a minoribus regibus & principibus & secundum quod consuetum est, fieri poterit,

poterit, secundum Palacium Rubeum in rubrica, § nono, numero quinto, & sexto, & iterum in §. 45. numero undecimo, & duodecimo, ultra hæc enim donari non poterit à minoribus ex lege finali, Codice si major fact. neque à tutoribus, quia donare est perdere, ex lege filius familias, ff. de donatione, & tradit Rebuffus in constitutione Francie titulo de donationibus & aliis dispositionibus ad mi. & aliis non fac. ubi optimas tradit rationes, nam ut inquit Baæza, de decima tutorum, capite nono, numero trigesimo. quid enim malorum non perpetitur regnum tempore tutorum administrantium illud, latè & impudè regnat avaritia, quibus in alienum caput violenter grassatur, omnia prædonibus & peculatoribus plena sunt, fluctuat populus tanquam ovis pastore destituta, denique nulquam plus malorum, & ideo secundum eum ibi, quamvis lege tertia, titulo decimo quinto, partita secunda, jubetur usque ad vigesimum annum tutelâ Regum duraturam, tamen consuetudine contra fit, & ante datur Regi regni administratio, prout ibi ipse asserit fuisse factum cum rege Joanne secundo, & in Carolo quinto Imperatore regeque nostro, & jure optimo. nam sapientissimus, & Christianissimus fuit, magnaque tunc, quamvis juvenis, fecit, & ita inquit etiam gloss. in ead. lege tertia, verbo, vey: rre, & quia minus damnum regno fieret, si rex quantumvis juvenis regnaret absque tutoribus, quam cum eis. Et an tutor regibus sit necessario dandus, Baæza, ubi supra, numero vigesimo octavo, plures de hoc tractantes allegat, & supra in lib. 2. latius diximus.

Ibi, Les sean guardadas para siempre. Sicut in aliis donationibus regum & principum jubetur in l. 6. infra isto titulo ubi & alia dicemus: Sed quantum ad villarum & populorum alienationem etiam nostratibus prohibetur fieri, in 3. infra eodem, quæ novior est nostra, & ideo illa servanda, ut patet ex subscriptione marginali nostri text. ubi dicam.

Ibi, Con tanto que quede para nos. Imo & hæc 27. suprema potestas quamvis nihil in donatione & regia dicatur, semper censetur servata ipsi regi, secundum text. in l. penultima, titulo decimo quinto partis, & ibi glossa, non dixesse, nam inabdabilis est ab ipsa regia dignitate, prout late diximus in l. 1. titulo primo, libro quarto, supra & lege prima, titulo decimo quinto eodem libro, & per Lucam de Pena in lege prima, columna quarta, in principio, C. de veter. libro duodecimo. & nostram legem in hoc allegat Avend. capite primo prator. numero trigesimo primo, versic. item ob. libr. 1. quod ob negligentiam dominorum in terris suis negligentium iustitiam administrare intrat Rex, & committit iustitiam administrationem, ut & per Covarr. in practi. cap. 4. num. 1. & in d. l. 1. diximus.

Ibi, Concedida la jurisdicción civil y criminal. Sed an jurisdictionem alicui à Rege concessam poterit 28. ejus successor tollere, & tradit Cassan. in cons. Bur. rubri. 1. §. 8. num. 3. fol. 81. & dicendum est quod potest, etiam sine causa, si subito concedatur, dum tamen concessio non fuerit facta per viam contractus, vel remunerationis, quia tunc tolli non potest, ut per Afflictiis, in consil. Sicil. lib. 1. rubrica 47. num. 4. cum 4. sequens. fol. 187. & cum sequentibus aliq. limitat hoc, & dicemus latius in l. 3. glo. otorgo y prometio, infra eo. sed si gratis Rex concessionem fecerit ob beneplacitum suum, revocare libere eam

poterit, sicut & prædecessor poterat, secundum text. in l. 1. §. infra isto tit. ubi dicemus.

Ibi, Sean tenidos. Sed quid si non fecerint quod perdent castra à rege donata, secundum text. in l. 22. in fine titulo 13. partita 2. ubi glossa, si ome, querit an amissio hæc rerum donatarum durabit & quoad omnes successores & descendentes talis nolen- tis legis nostræ præcepta observare.

Ibi, Guerra y paz. Similis text. in l. 9. titulo 4. 29. partita 5. & in l. pen. tit. 1. §. partita 2. & ibi glossa, & gloss. in l. 22. verbo, a no hiziesen hueste, tit. 13. part. secunda. ubi allegat partiarum deservientes qualiter hæc fieri debeant, & sint adimplenda. 30.

Ibi, Nuestra moneda. Qualiter hoc intelligi possit, declarat gloss. in l. pen. tit. 1. §. partita 2. & gloss. cogit. l. 22. tit. 13. part. 2.

Ibi, T auoque les sean concedidos. Quæ & concedi posse quamvis regie majestati & dignitati tantum pertineant, alterebatur, disponebatque per text. in dicit. l. pen. in fine, titulo 15. partita secunda, & text. in l. 9. titulo 5. partita 5. saltim ut concessio talis (secundum dicit. l. pen.) duraret ad vitam concedentis, quem text. allegabat ad hoc Avend. cap. 4. prator. num. 20. in medio, libro secundo. & ex textu nostro neque ad vitam concedentis valebit talis concessio, nam ut nulla ex lege nostra judicatur, ipsique quibus conceditur inhabiles redduntur ad utendum tali concessione, nam semper suprema potestas inabdabilis est ut alibi dixi & sic gloss. penultima. in dicta lege penultima voluit ex l. nostra, & sic intelliges dicta supra n. 14. & 27.

Ibi, Ay ala dicha justicia. Sed an commissâ generali jurisdictione videbitur commissum merum & mixtum imperium, & simplex jurisdictione, tradit 31. Felin. in cap. quod sedem numero 4. de offic. ord. & in l. 1. tit. 1. supra. lib. 4. diximus. Et an possit Imperator donare ita ut in illo territorio nulla remaneat jurisdictione, neque successor possit revocare, tradit Bald. in l. oportet numero 7. C. de novo eo. fa.

Ibi, Ufo della. Aliter enim si usus deficiat, non censetur jurisdictionem concessam esse per verba nostri text. quasi usus ille interpres fit dicte concessionis, ut per illa verba usi interpretata censetur regem donantem velle etiam jurisdictionem concedere nisi interruptio ex parte regis adfuerit, & tunc solum in illo actu in quo donatarius usus est jurisdictione, censetur præscripta jurisdictione, & non in alio, ex dictis per Romanum consilio 291. num. 5. & Castillo in l. 61. Tauri. num. 61. Tauri. num. 3. & 4. quod verum credo, quoties de præscribenda universalis jurisdictione pœnes Principem & existente ageretur nam tunc unus actus circa unum articulum præscriptus, non sufficeret quoad præscribendum in universum, secus si aliquis alius non possideret jurisdictionem universaliter, secundum Ad. dicit. decisio. 323. capella Tolosane, ita declarantem. Est tamen verum quod si habens jurisdictionem ab eo, qui concedendi eam jus habebat, utatur jurisdictione in uno actu, tunc re- tinet jurisdictionem in omnibus aliis actibus, secundum Bart. in l. 1. §. si quis hoc interdicte. ff. de itin. ac. prid. & Paul. & Felin. relatos per Callaneum, in consuet. Burg. rubrica des justicias. §. 1. in principio num. 92. fol. 20. & Molina de primogeniis lib. 2. cap. 6. num. 18. Sed num ad usum

usum hunc constituendum scientia principis requiritur, & hoc dependet à questione illa, num in præscribenda jurisdictione scientia principis requiritur, de qua diximus in l. pen. in gl. fin. limit. 1. tit. 1. lib. 4. supra, ad ibi dicta me remitto. Ibi, De quarenta años. Hic est unus casus ubi me- 33. rum imperium acquiritur & minori spatio centum annorum, secundum Avend. c. 1. pratorum. n. 21. versic. ultra hoc. lib. 1.

Ibi, Salvo solamente. Ex iis verbis declaratur id quod dicebat Lucas de Pena, in l. 1. colum. 3. in princ. C. de veteram. lib. 12. scilicet, quod si Rex donat quoddam castrum alicui, censetur translatum 34. hinc in donatarium jura omnia, quæ & in privatum transire possent, & sic jurisdictionem etiam, id tamen declaratur ex text. nostro, ut jurisdictionem tunc temporis translulisse non videatur, etiam cum, quæ pœnes privatum existere potest, quantumcumque diceretur, quod donabat castrum cum omnibus juribus & pertinentiis, sed tantum tunc jura, & calumnias censetur translulisse: Ex quo notari possent, quod donatio- 35. nem factâ à Rege & alicuius loci, intelligitur donare res proprias in loco illo existentes, quem text. ad hoc notavit Avendado cap. 4. prator. numero 5. lib. 1. alterius & habes notare ex text. nostro correctam esse, per eum, commanem illam opinio- nem Doctorum asserentium territorio concessio & concessam esse jurisdictionem, secundum Doctores, maxime Oroscium in l. 1. in princ. num. 12. ff. de offic. prator. verb. Boer. decis. 227. num. 8. & 9. communis jurisdictionem Curt. Jun. l. num. 133. ff. de jur. om. jud. Covarr. in pract. cap. 1. numero 10. concisione 9. Did. & Petz lib. 3. ord. col. 756. & optime per Afflictiis dec. 132 quod jam per text. no- 36. strum correctum videtur, imo quod jurisdictione concessa non censetur, territorio concessio, & pro hac cõrrectione est etiam text. in l. 12. tit. 1. part. 2. quæ jura ad hoc allegat Villalob. in arario op. comun. litera. L. num. 261. & gl. segun. in d. l. 12. Ex quibus & etiam videtur cessare opinio- nem illam relatum per Rod. Suarez in alleg. 6. per tot. am. præsertim pag. 1. in medio, asserentem, conce- 37. cessa civitate plenissimam jurisdictionem concessam videri, nam contra hanc opinionem faciit text. noster, & d. l. 12. territorium enim bene potest esse sine jurisdictione, secundum Boer. d. decisio. 227. nisi velis dicere, quod text. procedat in donatione, communis vero illa, in venditione, cum non sit lex aliud dicens in venditione quam illa communis Doctorum assertio testatur, quod intelligerem quoties pretium venditioni appositum est æquivalens castris, villæ aut populo venditis, & jurisdictioni eorum, secus vero si esset minus pretio æquivalenti, quia tunc cum emptio & venditio quamvis de pretio mentio habeatur, si non est iustum, non judicatur talis, saltim in eo quod est minus iusto pretio, quod illud minus donatum censemus, ex traditis per Tiraq. l. si unquam verbo donatione num. 148. pag. 23. & clarius in pag. 186. num. 2. usque ad 11. nimum si non censetur tunc concessâ jurisdic- 38. tione de hoc tamen ultimo in contingencia casus latius considerabis. Ideo tu quoties à rege villam vel territorium aliquod emeris, semper dic, quod emis cum omnibus juribus & perti- nentiis mero & misto imperio & omni alia jurisdic- tione ei pertinenti: nam & prædicens civi- 39. Azevedo in Recopilacionem. Tom. III.

tati non habet merum Imperium & si non habet jurisdictionem ex principis concessione vel præ- scriptione aut consuetudine, secundum Curt. Junior. in l. Imperium. n. 7. ff. de jur. om. jud. comunem ex Bar. ibi dicentem, & imo & quantum- cumque sit alicujus castri generalis facta concessio, non intelligitur, principem transferre ea, quæ sunt meri imperii, secundum Castillo. l. 65. Tau- 40. rri. n. 3. & an concessio castris censetur concessio munitiones, quæ sunt ad ejus defensionem, & quamvis non sint affixæ, ut trabuchi, dic quod sic cum Bald. cap. 1. §. si quis castrum de contr. in- 41. ves. col. 4. Et quando unum castrum unitur alteri vel una ecclesia alteri, an censentur transla- 42. ta bona in unitam, vel remanere pœnes eam, & vide per gloss. magnam, in l. 7. tit. 20. p. 3. & Avend. dan. cap. 4. prator. num. 6. vers. dixi lib. 1. Et an concessio castris per Imperatorem censentur & etiam concessa molendina castris, vide gloss. & Bald. la- 43. tius in cap. quidam capitaneus, de cap. qui cur. ven. in usi. feud. Et an si concedo tibi omnes vassallos meos talis castris, videar tibi concedere habita- tiones, & quas in illo meo castris habeo, & ipsum 44. fortalium, vide eund. Bald. in cap. generalis, in fine, si de feud. fuer. contr. intro. int. dom. & agnatum, in usi. feud. Et quid importent verba illa, Con todos sus terminos aguas estantes & y manantes, y con la jurisdicción civil y criminal, mero y misto imperio, et an virtute horum verborum possit dominus terminos 45. videre, aut permittere ut edificentur vici, vel frantulia ædificia contra voluntatem concilii, vide Avend. d. cap. 4. numero 6. vers. & hoc est summe, cum num. 7. nam ibi optime inquit ex text. in l. 2. tit. 1. part. 2. & ibi gloss. deve, tolli regi competere dividere terras, alii vero non & faciunt dicta per Suarez, allegat. 7.

IN LEGEM SECUNDAM.

Exteris à regno etiam Regibus non potest fieri donatio civitatis, ville aut populi aut insule alicujus.

SUMMARIUM.

1. Quæ sint illa quæ sunt regia corona, & non possunt per Regem donari aut alienari.

Ibi, Ni a otra persona estraña. Idem disponit lex supra proxima, ubi dixi in gloss. no natural, & hoc idem dicendum est, ex lege sequente; ut neque in regnicolam possit fieri similis donatio, vel alienatio, neque lex nostra id excludit, sed potius supplenda & amplianda est ex lege sequente, ut ibi dicam.

Ibi, Corona real. Quæ quidem sunt illa, quæ per antiquos & Reges fuerunt semper ut talia possessa & sub eorum potestate retenta, & aliis nunquam sunt concessa, ut inquit Andreas de Isernia in cap. 1. §. Præterea ducatus, de prohib. feu. ali. per Fred. quem refert & sequitur, Bart. Soc. consil. 4. incip. super quæst. qua vertitur col. 6. vers. præterea dicit Andreas, vol. 3. & eos referens sequitur Loazes in alleg. de muls in 2. fundamento pro Marchione, pag. 93. numero 1. & cum hæc de corona regia dicantur, & sic fuit de dominio regis, ut inquit Gal- li, nullo modo possunt per regem concedi aut donari, ut est text. apertus, per quem ita tenent Host. Innocen. Joan. And. Ant. Abb. & communiter om- 46. nes

nes in c. intellecto de jure jur. Doct. communiter in cap. 1. de prob. & in p. m. ff. & in l. prohibere. §. plane. ff. quod vi aut clam. & in l. digna vox. C. de leg. Oldrad. conf. 74. quos & alios ita firmans refert Loazes ubi supra in primo fundamento pro oppido de mula pag. 17. cum 2. sequentibus, ubi alia adducit in propositum & in pag. 236. cum sequentibus, hoc declarat, secundum quod diximus lege precedente, in glol. magna.

IN LEGEM TERTIAM.

Rex non potest donare civitates, villas aut castra regia sue corone contra tenorem contentorum in lege nostra: quam vide quia longa est neque aliter brevius summari potest, & est declaratoria legum precedentium, imo & correctoria. l. 1. supra eod. ut ex eius serie infra apparerit.

SUMMARIUM.

- 1 Liberalitas licet virtus sit & non vitium, debet tamen ita exerceri ne in vitium redundet.
- 2 Reges in coronatione jurare solent de non alienandis bonis regni & conservandis, & de non mutanda moneta, & magna est vis dicti juramenti, ut ibi, & num. 20. quod inalienabilia sunt.
- 3 Populi etiam idem promittunt se non permitturos regnum vendi aut alienari.
- 4 Successor non obligatur ad perjuri incursum sed tantum illi, qui juraverunt: reale est enim quoad eum cui juratur, personale quoad jurantem, & n. 5.
- 6 Princeps observare tenetur contractum à se factum neque potest illum revocare & 7. etiam de plenitudine potestatis. & 10. & 19. receptor dicitur.
- 8 Successor regni succedit tanquam heres jure primogenitura, & sic tenetur solvere debita & legata prædecessoris, & n. 9.
- 11 Privilegium pecunie concessum cum in contractu transcat revocari non potest, nisi cum causa, ut quia regno damnosum esset, ut ibi, & n. 12. ampliat, & num. 29. ubique erit causa.
- 12 Privilegium licet sit communis sententia quod absque causa revocari potest, non tamen habet rationem.
- 13 Vassalli iniri alienari non possunt.
- 14 Let. 8. tit. 1. part. 2. intelligitur & declaratur.
- 15 Bona patrimonii vel confiscata vel inventa antequam regia corone incorporentur, alienari possunt, & n. 16. ubi idem in iis, que regnum non ledunt.
- 17 Importunitas damnatur: & soli principis dicto dicitur se per importunitatem concessisse creditur.
- 18 Donationes regia regno prejudiciales nihil valent, etiam si jurentur.
- 21 Rex duplex jus habet in qualibet civitate vel Castro, l. 1. tit. 15. p. 2. & nostra maxime contraria sunt.
- 23 Reges in remuneratione rationem servitorum dare possunt, neque donata revocari possunt per eos vel successores ut ibi, nisi cum causa, ut num. 29. & ibi que erit in hac causa.

- 24 Donatio est quidem nominatus contractus.
- 25 Papa si concessione aliqua dixerit, supplicavit nobis talis super beneficio, cui etiam motu proprio concessimus, verbum illud, supplicavit non impedit quin motu proprio factum censetur.
- 26 Immunitas à principe concessa subditi licet revocari sine causa possit, non tamen si per viam contractus facta sit.
- 27 Servitorum ratione potest princeps beneficium uni auferre & dare bene merenti.
- 28 Privilegium ob remunerationem concessum non censetur derogatum per clausulas non obstantibus.
- 30 Clausula in compensationem servitorum quid importet.
- 31 Merita an sint probanda tempore concessionis, & donationis. num. 41. ubi distinguitur an inter personas prohibitas donare.
- 32 Principi asserenti merita in donatione an credatur & num. sequentibus ampliat.
- 33 Asserenti iudicium & publicacionem personarum statim, & sic creditur eis dicentibus ex causa minuisse panam legis, ut ibi, nisi ut ibi.
- 34 Merita ubi probanda sunt, quomodo probentur.
- 35 Nulla servitorum remuneratio dici potest excessiva quando quis pro ipso durante moris periculo se exponit.
- 36 Papa absque consilio Cardinalium, & Rex absque procerum consilio an possint ardua explicare promitti donare & alienare. & num. sequent.
- 37 Papa potest absque Cardinalium consilio unum de Cardinalibus ex causa deponere & Imperatores & Reges.
- 38 Episcopus sine consilio capituli potest ardua explicare, nisi ut ibi, & ibi quod hodie Prælati non requirunt capitulum in jurisdictionalibus.
- 39 Procuratores civitatum loco sex civitatum interveniunt in alienatione bonorum regni.
- 40 Fides regia est simplex promissio inter generosos usitata, & habet vim juramenti, ubi declaratur, & ibi de clausula solita apponi in titulo tabellionum.

Ibi. No Conviene. Ista legem in sua dispositione terribilem vocat contra Marchionem de los Pelez, Ferdinandus de Loazes in allegacione de mula, in 7. fundamento pro oppido de mula, pag. 60. cum sequentibus alii qui in responsione ad dictum septimum fundamentum pag. 390. cum seq. ei respondet aliquibus modis, ne obstat intentioni Marchionis, à quo in hoc, sicut in aliis multis possem quam plurima colligere tacito autore, sed quia mei non est institui remissione ejus ero contentus.

Ibi. Porque la franqueza. Liberalitas enim licet virtus sit, & non vitium, ex dictis per Tiraquell. de primogeni. 37. num. 42. & 46. & Pinelium. l. 1. p. 3. illatio. 4. C. de bonis mar. glol. l. 18. tit. 3. p. 2. Matienço. l. 1. glol. num. 3. & 4. supra isto tit. & lib. debet tamen ita exerceri ne in vitium redundet, & nam, ut inquit text. in l. 18. tit. 5. p. 2. Franqueza es dar alque lo ha mereçer, è que lo mereçee, segun el poder del daador dando, de lo juyo e no tomando lo ageno, ca el que damos de lo que puede non es franco mas es gastador, e de mas aura por

por fuerça à tomar de lo ageno, quando lo juyo no le compier. Et in idem voluit text. in l. 2. tit. 10. part. 2. in prin. ibi. Faziendo las merced quando entender que lo han mereçer. Et ideo inquit text. noster. Que la franqueza deve ser usada con ordenada intencion.

Ibi. Orago y promeçio. Imo & juravit ut ex column. in. nostra legis latius patet. prout & in coronatione sua reges jurare solent de non * alienandis bonis regni, & conservando honore ejus, & non mutanda legitima moneta, secundum text. in cap. quanto, & c. intellecto, de jure jura. & ibi not. Abb. numero 3. & c. sane, de judi. in 6. & optimam legem. pen. tit. 15. par. 2. & ibi glol. que nunc, optime dicit in propositum, & tractat Suarez, legem nostram allegans, in alleg. 9. fol. 140. in prin. in antiquis, & Pala. Rub. in repet. cap. per vestras. §. sed est pulebra dubitatio num. 41. & 42. fol. 82. & glo. in prag. sanc. in proçmio. §. ceterum, glol. de precept. fol. 41. in prin. ut 1. idemque jurare Regem Francie in coronatione asserit Guido Papæ. decisio 239. & Carol. Grassallus. lib. 1. regalium Fran. jure 11. columna 3. & dicta glol. de precept. dicit prag. sancti, & magna est vis talis juramenti, ut licet videtur ex Ferdinand. de Loazes, in d. allegati. de mula, in 6. pro parte oppidi fundi, pagina 55. cum 3. sequentibus. Imo & plus probat text. in d. l. penult. titulo 15. partita 2. quod etiam consilia popolorum communiter in suis populis congregata & convocata a rege ferido, quod dicitur, a concepo abierto, debent hoc idem promittere pro se, & suis nunquam permitturos regnum dividi, neque alienari, & tunc tenentur successores ex quadam scilicet fidelitate idem adimplere, secundum glossam, son vivos, in eal. penult. licet juramento non obligetur successor ad perjuri incursum si contraveniat, sed tantum illi qui juraverunt, secundum Avenida. c. 27. pro. num. 12. lib. 2. & alibi dictum remanet, in libr. 4. tractatus de Decurio, vocato Curia Pisana. c. 5. eo quod juramentum quoad vinculum perjuri personale est quoad jurantem, quoad eum vero cui juratur reale & secundum Paul. Anton. in sing. Doltorum, sing. 14. fol. 995. cumque princeps promiserit & juraverit, ut ex text. nostro apparet se non divisurum neque alienaturum regna, & populi ejus id etiam promiserint, & juramento vallaverint non id permitturos, & quasi per pactum factum & promissum videatur, omnino tenebuntur ad ejus observantiam, nam & contractum quem Rex facit cum suo subditi observare & adimplere tenetur, neque potest illud revocare, ex text. in cap. prime. de natura fendi. text. in cap. 1. de proba. & ibi DD. glol. in c. ad Apostolica de judi. in 6. & communem & indubitatum opinionem asserit Loazes, plura referens, in dict. allegat. de mula, in 5. pro oppido, fundamento, pag. 28. numero fin. cum sequentibus pluribus, nihil enim est, quod clariori præfulgeat lumine, quam recta fides, & observantia in principe, ut inquit text. in Epistola interalaras. C. de summa Trin. & file c. tholi. bene facit text. cap. 1. de nova forma fidei, & ibi notat Bald. quod si Rex contra promissionem à nostro text. descriptam contravenierit & fecerit, successor ejus potest propria autoritate reallumere alienata contra similem promissionem pactum & juramentum, secundum Villalobos, in Arrario mille com. Accredo in Recopilacione, Tom. III.

opini. litera. P. num. 170. ubi duas communes contrarias proponit circa dictum punctum, an princeps obligetur per suum contractum & adstringat ejus successorem, & inquit tenendam esse communem illam, quæ principem obligat ab observantiam contractus & successorem ejus, & alia plura jura ad hoc allegat Suarez, alleg. 9. & Anto Gomez. Tom. 2. cap. 1. numero 1. & fundat optime Did. Per in l. rit. lib. 4. Ordi. col. 106. 1. ad fin. cum sequentibus, & Afflictis in consir. scilicet. lib. 1. Rubri. 47. num. 4. cum quinque sequentibus. foli. 187. & optime amplians Socin. Junior. cons. 68. numero 2. cum tribus sequentibus. volumi. 3. Imo & inquit Suarez ubi supra, Capitula facta per Imperatorem & apostolicum cum civitatibus suis esse observanda, tam per ipsos quam per successores, ut & per Afflict. decis. 2. numero 2. ubi ejus Aedit. ad hoc plura jura allegat, & Capri. decis. Neapol. 121. & Ducens regulam 293. per totam & ceteri sequuntur secundum eundem Suarez allegatio. 10. fol. 142. in fin. ubi cum pag. sequente folii 143. in antiquis, hoc etiam profertur & Boeri. decisio 104. num. 42. & melius omnium tam in contrahente, quam in successore ejus Rebuff. in concor. Franc. in Rubr. de collati. in præfatione Rubricæ. col. 6. vers. in super quero, usque in finem illius præfationis, ubi inquit in vers. decimo, communem hanc esse opinionem professorum utriusque juris, & latius per Tiraquell. de Primogeni. quest. 35. per totam. Jaf. cons. 1. vol. 1. & Afflictis, decisio. 128. & ibi ejus Additio. & Capri. decisio 166. nam successor in regno dicitur succedere & jure primogenituræ & tanquam hæres primogenituræ, secundum Suarez dict. alleg. 10. fol. 143. in prin. & tractat Joannes Garcia in trad. de expens. & meliora. cap. 16. probareque videtur text. in l. 7. in fin. & lege 3. rit. 1. part. 6. & sic regnum hereditas dicitur, secundum Aven. cap. 4. præto. num. 1. lib. 1. ex quo videtur per l. 4. tit. 15. partita 2. statutum successorem in regno teneri solvere * debita & legata à prædecessore contracta & facta, nisi dicamus hoc de honestate, ut voluit Meneses. l. unum ex familia 6. si de Falcidia. numero 7. ad h. ff. ad l. Fal. alias de leza. 2. imo & ut inquit Suarez, dict. alleg. 9. fol. 139. quod neque ex plenitudine potestatis potest princeps vel ejus successor contractum revocare * privilegium aut concessionem per contractum facta, ut & per Afflict. ubi supra. numero 10. & ejus Additio. & Gramma. decisio Neapol. 65. numero 27. & 28. tradit Dec. in cap. uno in Ecclesiis, numero 24. cum tribus sequentibus. de consilii. & ideo cum privilegium pecunie concessum transeat in contractum & revocari non poterit, secundum Aymonem 241. numero 10. & per consequens male dixit Meneses, ubi supra, quod esset de honestate, non de necessitate successorem regis teneri ad debita ejus. Est tamen verum quod existente causa revocari posset, secundum Molinam de Primogen. Hispan. 2. p. cap. 2. num. 17. lib. 4. Cephalum. cons. 168. numero 20. ne lunine 2. & Jaf. cons. 1. numero 2. volumi. 1. Afflictis, decisio. 261. num. 6. pura si damnosum esset regno privilegium vel contractus, ut per Doen. ubi supra limit. fin. & Castillo. l. 43. Tauri, numero 4. facit text. in l. 15. ubi dico. & in l. 17. infra isto tit. & voluerunt relati per Tiraquell. de primogeni. alias de bonis tempor. in præfatione.

11. *num. 41.* & quamvis sit communis opinio de jure quod privilegium abique causa revocari potest, non tamen falcitur ratione secundum Molin. de primog. dist. cap. 3. numero 16. cum sequentibus pluribus. Ex causa tamen indubium est revocari posse, non tamen crit tunc justa causa remuneratio meritorum si in præjudicium tertii resultat, secundum Cephalum, ubi supra, numero 37. neque statit secundum eum ibi num. 38. assertioni principis ubi præjudicium tertii resultat, eo tamen deficiente in tantum cum causa revocari potest privilegium, quod procedat etiam iuratum sit; secundum Loazes in allegat. de mula, pag. 117. num. 22. cum sequentibus, & ab inde tractat an causa presumatur. Cum igitur hæc ita sint nimirum si Rex in præfenti similem promissionem faciens per viam contractus teneatur illum observare, neque eam revocare possit ipse neque ejus successor, & sic neque alienare regnum neque civitates, villas, castra, aut populos ejus, neque hereditates eorum, aliter enim, ut inquit l. 6. titul. 1. partit. 2. perdet nomen regis, quam ad hoc consideravit Villalobos, in Avario suo opini. com. ubi supra & per consequens vassalli inviti alienari non possunt, ut per Loazes, ubi supra numero 4. fundamento pro oppido. Ex quo videtur jam cessare dispositionem l. 8. tit. 1. partita 2. probantis regem posse per viam hereditatis donare villam vel castra regni sui cuiuscumque voluerit, nam licet glossator ibi in verba, a quibus quisere, legem illam velit intelligere, quotiescumque donatio illa non laderet enormiter regnum, tamen ex lege nostra videtur jam illius legis dispositionem cessare, imo quod non possit rex donationem talem facere quamvis regnum non laderet, nisi maxima adesset causa, & in utilitatem communem redundaret, prout innuit eadem l. 8. in fine, & probat text. noster ibi. Por rason de grandes servicios nam tunc id fieri posset, in subditos regni, non vero in extraneos, nam ii in omni casu exclusi censentur, & censendum esse exclusos ex rationibus in l. 1. hujus tituli per me adductis. Vel intelligi potest d. l. 8. in bonis propriis regis ex proprio vel pecaliari patrimonio 15 acquisitis non vero de iis que regie coronæ & dignitatis regie sunt, ut prima libere Rex alienare possit, secunda vero non nisi cum causa & læsione regni non existente, ut in gloss. sequente, de quibus loqui videtur lex nostra, & l. pen. titul. 15. partita 2. vel intelligitur illa l. 8. in bonis ex confiscatione vel inventione regi pertinentibus, quæ antequam regie dignitati & coronæ incorporata sint, poterit Rex ea libere alienare vel donare prout sibi libuerit, ut per Molinam de Primogenit. libro 1. cap. 3. numero 18. quem ante quam viderem sic declarabam legem illam 8. quam ipse ibidem non allegat, probat tamen ex l. 2. titul. 13. libr. 6. infra, & ex aliis per eum relatis, plura sunt enim genera bonorum regis, ut licet videre ex dictis per nos in l. 1. titul. de las prescripciones libro quarto, supra, quæ descriptille post vidi Matienço, hic gl. 3. per totam. Ex dictis tamen ego colligo, quod ea que nullo modo ledunt regnum libere Rex alienat in subditos; & tamen quæ ledere possunt regni, sed non enormiter possit cum causa alienare & valeat alienatio, ut ex tex. nostro & similibus probatur, & in iis non intelligitur juramentum de non alienando bona

regni, secundum Afflictis, in consuet. Sicil. libr. 1. Rubri. 24. numero 1. si vero enormiter regnum ledatur, nullo modo Rex alienare possit neque valeat, alienatio etiam in subditos facta, & in iis intelligatur promissio & juramentum nostri text. ad Rege facta, de non alienando bona regni, ut probatur ex verbis nostri text. ibi, en perjuizo de la dignidad, nisi regno consentiente, ut dixi in l. 1. tit. 1. libro 4. supra l. 28. tit. 11. par. 4. probans quod si Rex juret aliquid, quod tendit in regni detrimentum, non teneatur illud adimplere, credendumque est regi diechti se revocare ex causa publicæ utilitatis ex certa scientia secundum Alexandrum consilio 113. volumine 2. ad hoc allegatum per Afflictis, dist. lib. 1. consuet. Sicil. Rubri. 47. numero decimo tertio, fol. 188.

17 Ibi, Por importunidad, Damnatur þ hic importunitas, sicut & in l. 29. titul. 18. partita 2. ubi gloss. afincamiento. & in l. 1. titulo 14. libr. 4. supra. ubi dixi in gloss. 1. crediturque soli principis dicto assentis per importunitatem quid concessisse, ut per Paris. consil. 15. & 17. volum. 3. & relatos per Loazes in allegatio. de mulas fundamen. pro Marchione num. 48. pag. 142. num. 49. limitat nisi de prejudicio tertii agatur & bene dicit, & quod credatur tali principi, tenet etiam Pala. Rubicus. in Rubrica §. 1. numer. 17. & ibi plura de importunitate tradit, & Sylva Nupt. libro 6. consilio 592. numero 53. & Deci. consil. 476. Hippoly. Singul. 6. & ibi quando per importunitatem censetur quid concessum, & late Felin. in cap. cum olim. colum. 3. & 4. de re jud. Bar. l. 1. C. de limitroph. lib. 11. optime Rebuff. in 2. Tom. consil. Franc. tit. de rescrip. artic. 2. & in ritu. ne beneficiante vocatio. in princ. numero 1. & sequent. ubi num. 9. quando propter lætiam quid conceditur.

Ibi, perjuizo a la dignidad real, Quo casu donationes non sunt per Regem concedendæ, & si concedantur þ nullius existunt momenti, ex text. in l. fin. titulo 24. par. 3. & text. ubi gloss. in l. 29. titul. 18. part. 3. & probat Afflictis dist. lib. 1. 1. consil. Franc. Rubri. 47. numero 14. folio 188. & facit text. in l. 1. supra isto tit. Adeo ut et si jurentur non confirmetur juramento, ut per concivem nostrum Doct. Gutier. in tractatu de juramento confirmat. 1. parte, cap. 52. num. 7. & Roland. consilio 1. numero 95. cum sequentibus aliquibus, volumine 1. & pro hoc confidero expressam l. 28. titulo 11. partita 3. & ibi gloss.

19 Ibi, T contrato firme, Quo quidem princeps obligatur, ut supra ista l. remanet dictum, & receptionem þ & veriorum saltem quoad naturalem obligationem testatur novissime Matienço hic gloss. 2. numero 9. ubi numero 10. inquit hanc solam naturalem in principe datam actionem efficacem, producere.

20 Ibi, De su natural fuesen inalienables y perpetuamente imprescriptibles, Et sic neque þ in regnicolas possent alienari, contra disposita in l. 1. supra isto tit. quæ in hoc per nostram corrigitur, ut apparet ex subscriptione marginali ibidem apposita super text. licet dum ibi compilator allegavit l. 2. debebat dicere l. 3. que est nostra, quam ad hoc allegavit Didac. Perez libr. 3. Ordinamenti. column. 763. in medio. Sed & adhuc videtur oblatre iis nostri text. verbis. l. 1. titulo 15. supra libro 4. ubi expresse permittitur ea, que jurisdictionis sunt præscribi posse, imo & ipsas civitates & villas quæ quidem lex cum novior sit, ut ex ejus subscriptione

scriptione patet, videtur nostram per illam corrigi, nisi dicamus legem nostram disponere quoad supremam dispositionem. hæc enim impræscriptibilis est, vel quoad alia bona, quæ impræscriptibilia esse in ead. l. 1. demonstrevimus, nam secundum Alberi. relatum per Didacum Perez dicto libr.

21 3. Ordinamen. columna. 762. Duplex jus þ habet Rex in qualibet civitate, villa seu castro, unum tantum dominus specialis & utilis ipsius castri, quod forte emerit. & istud alienabile & præscriptibile remaneat, secundum illam legem. Aliud vero tantum Rex, qui habet dominium directum ejus regium universaliter, & de isto nihil transfertur & impræscriptibile & inalienabile est, eo quod sit supremæ potestatis, & in hoc etiam idem disponit dicta l. 1. titulo 15. supra libro 4. & itidem l. 1. supra isto titulo, & sic non corrigitur nostra per illam 1. dicti titul. 15. sed declaratur potius illa per nostram, prout declaranda est l. penultima. titulo 15. partita 2. que similis erat nostræ. Qui quidem intellectus licet sit firmis in se, non tamen potest legi nostræ quadrare, cū lex nostra disponat ut magna servitia, posse Regem jurisdictiones & villas ac castra alienare & donare, ergo non loquitur de dicta supremæ potestate, quæ nullo modo abdicari potest à Regia dignitate, ut in hoc titulo & alibi diximus, nisi ad vitam concedentis tantum, ut ex l. penultima. titulo 15. partita 2. diximus in hoc titulo. Ideo lex illa 1. titulo 15. & nostra maxime

22 contrarie sunt, þ neque possunt bene concordari, & l. 1. supra isto titulo. ita quod videtur concordari non posse, nisi dicamus, quod in quantum l. nostri tituli permittit in subditos Regni posse fieri dictas alienationes civitatum, villarum aut castrorum aut jurisdictionis, declaratur, per nostram ut procedat, quoties, ob servitia æquivalentia, sit in subditos Regni talis alienatio, & donatio, dum tamen supra potestas non concedatur, nam hæc inalienabilis est: Et in quantum lex nostra probat impræscriptibilia remanere bona hæc corrigitur per textum in dicta l. 1. titulo 15. supra libro 4. ut sic hodie præscribi optime possint per tempus, de quo ibi, excepta dicta supra potestate, hæc enim impræscriptibilis est, secundum text. illum. Ita quoad præscriptionem, & sic tacitam alienationem ex præscriptione resultantem text. noster corrigatur, quoad expressam vero cum in ea lex illa 1. titul. 15. non loquatur, sed tantum l. 1. hujus nostri tituli, & lex nostra 3. serventur ut scilicet, tunc dictam expressam alienationem fieri liceat in subditos regni, quoties ob servitia æquivalentia sit, non vero aliàs, neque alio modo, dum tamen supra potestas non alienetur, & sic vendi de jure non poterunt civitates, villæ & castra ac jurisdictiones eorum, de jure Fori nec Poli, secundum Afflictis in consil. Sicil. libro 1. Rubri. 47. numero 3. in extraneos vero regni nullo modo alienatio & donatio permittitur ex legibus nostris, & nisi teneas hunc intellectum inter nostras leges, non video quomodo concordari possint, nisi & dicamus ut diximus supra ista lege, quod illa l. 1. tit. 15. permittens præscriptionem, procedat quoties ex tali præscriptione regnum non leditur enormiter, secus vero si læderetur, nam tunc lex nostra procederet disponens præscribi non posse, & ex dictis per Molinam libr. 1. de Primog. cap. 3. numero 18. colligi potest, & melius ex dictis per nos in hac lege in Acedo in Recopilationem. Tom. III.

gloss. otorio, ad finem. quæ sunt mee novæ considerationes & declarationes ad has leges.

Ibi, por rason de grandes y leales servicios, Quo casu Regum est donare, þ & tunc Reges debent esse prompti ad remunerandum, valentesque tales donationes remuneratorias, servandaque etiam sunt per successores, secundum glossam lo deven. l. 14. l. 5. partita 2. neque revocari possunt per concedentem neque per successorem ejus, secundum quod dixi in glossa 1. nostra legi, & tradit. Cap. decif. 166. numero 1. & 2. Felin. in cap. novit, numero 12. & ibi. Additio de judic. Molin. de Primog. lib. 1. cap. 3. numero 18. & optime Afflictis, in consil. Sicil. libro primo. Rubrica 47. numero 2. nam si ve talem donationem remuneratorem dicas esse privilegium, quod nemo dicere potest, quia donatio þ est quidam nominatus contractus. I. si donaciones. ubi notant gloss. & DD. C. de iis que vi met. causa. pl. contractus in princ. C. de fide instrum. notant communiter Doctores, in l. fin. C. de cond. ob causam Loazes, in allegatio. de mala. in 3. pro Marchione fundamento pagin. 124. adhuc revocari non possent, sine causa, prætaxante cum contractus dicitur inter principem remunerantem & subditum remuneratum, quantumcumque princeps donans verba illa (per vos hazer bien y merced) privilegium & gratiam sonantia in donatione inserat, ut notabiliter voluit Bald. in l. qui de parria. columna 7. C. in de lib. Jal. consil. 1. column. 7. fundamentum volumine 1. & iterum in consil. 65. col. pen. ea. vol. nam si Papa in concessione dixerit, supplicavit nobis talis super beneficio, cui etiam motu proprio þ concessimus, verbum illud supplicavit non impedit, nec facit, quin motu proprio beneficium illud concessum fuerit, Bald. in cap. nisi speciales, de offi. del. vers. pone in literis. Fel. in cap. causam qua de testibus. Dec. in l. si quis iniquum. col. 1. ff. quod quisque juris. & consil. 341. volumine 3. Ex quo cum talis donatio transeat in contractum, revocari absque causa minime poterit, ut per Inno. & Doctores in cap. novit de judi. & in l. digna vox. C. de leg. Afflict. decisioe 24. quos & alios alia quam plura referens & sic tenens retulit Loazes, ubi supra. pag. 125. cum sequentibus pluribus, & Pal. Rub. in Rubrica. 8. 69. num. 13. cum sequentibus aliquibus, Rebuff. in concord. in presat. ad Rubricam. de collatio. column. pen. in principio. nam licet immunitas a principe concessa subdito þ possit ab eo ad libitum revocari, tamen si per contractum, vel quasi contractum concessa fuerit revocari minime poterit, secundum Bar. & omnes in l. omnes populi. q. 3. questionis. 3. prin. ff. de jus. & jure. quos & alios plures refert Loazes, ubi supra in 5. fundamento pro oppido de mala. numero 29. cum pluribus sequentibus. & per totum illud fundamentum, plura adducit in propositum, quæ esse longum referret. Ratione enim servitorum potest princeps jus alteri questum auferre & dare beneficentia þ secundum Grammat. decisio. Neapol. 66. numero 2. & 3. plures allegantem & hæc communem asserentem, Loazes ubi supra, pag. 189. num. 5. & 6. Id quod adeo verum est quod per generalem revocationem etiam continentem clausulam, non obstantibus þ privilegiis & concessionibus contrariis, non censetur tali donationi & privilegio derogatum, si ob remunerationem ut diximus fuit concessum, ut per nostrum Gutier. in l. nemo potest. numero 175. cum duobus sequentibus. S i i j de leg.

1. p. 2. Consideravimus enim inquit Imperator, in *Aubien. ut judi. sine quo. supra. §. consideravimus*, quia licet questus immodicus imminuit Imperio, attamen nostri subiecti incrementum maximum percipient, si indemnes à iudicibus conferentur, & Imperium & ficus abundabunt utens subiectis locupletibus, & uno hoc introducto ordine plurium rerum & innumera erit ubertas: quæ verba optima sunt & digna consideratione à regibus & principibus, nam & in multitudine populi dignitas regis, & in paucitate plebis ignominia principis, *Proverbio 14. cap.* nam licet rex sit dominus populorum, ut in pace & iustitia populos sustineat, & ab eis serviat, debet tamen ita eos servare, & custodire, ut non deficiant cum opus fuerit, ut inquit optima l. 14. tit. 5. par. 2. & l. 2. tit. 10. ca. par. ibi la *primera de si misno*, ubi jubet lex populos per reges conservandos non extorquendo ab eis tempore, quo excusari potest id, quo amato & capto non possit postea ab eis se subvenire cum opus fuerit. Sed quæ major diminutio, quæ major destructio, & Regni ac Imperii calamitas & infortunium, quam quod per alienatio res divisio & partitio, populorum fiat, & quæ simul juncta vires habebant, nunc in partes & in diversos dominos divisa, imbecilla & absque viribus & fortitudine efficiantur, & ideo iuste lex nostra ex similibus divisionibus civitates diminui asserit, ut in pluribus civitatum divisionibus & alienationibus visum videmus, quæ cum amplam ac magnam haberent jurisdictionem, magnosque terminos, ita supradictarum alienationum causa angustata & coarctata sunt, ut defertæ remaneant, & desititæ à terminis antiquis, locis & populis alienatis concessis, & ideo Reges permaxime ab iis abstinere debent alienationibus.

Ibi. *Reveramus & datus per vnginas*. Nam cum propter scandala sedanda orta in regno tempore hujus Regis Henrici IV. donationes hæ factæ fuerint, prout & patet ex l. 17. *infra isto tit.* quæ harum etiam donationum moderatrix est nimium si revocari possint, cum hoc de jure permittatur, secundum Palatium. Rubeum, in *Rubrica §. 69. n. 15. 16. & 17.* Præsertim si factæ sunt in principio regiminis assumpti, & coronationis factæ, ut ibi per eundem Palat. Rub. numero 18. & 19. & in §. 81. num. 7. & 8. fol. mibi 59. ubi inquit ex hoc Reges Catholicos Ferdinandum & Elisabeth potuissent revocare donationes per eos factas in principio suæ coronationis, cum tunc potius ad sedandos animos quam ob benemerita & servitiâ fieri videantur, prout ex dict. l. 17. patet, & tradit Rebuff. in 2. Tom. *const. Franc. tit. de rescrip. art. 2. ad fin.* ubi ipsum Palat. Rub. allegat. & an successor possit revocare, in lege præcedente diximus.

Ibi. *Que primeramente eran de qualesquier ciudades*. Nam divisio civitatibus in provinciis, vel in jurisdictionibus separatis, constitutis territoriis, populis, montibus & pratis ac defensis ex Regis mandato & donatione unicuique civitati facta non licet principi in præjudicium civitatum alteri donare, ut ex text. nostro inquit *Avend. cap. 12. præ. num. 20. in principio lib. 1. in præjudicium enim * tertii multum debet restringi principis potestas, prout in hujus legis propositum inquit Minchaca de successione creat. §. 17. numero 37. latè*

secundum §. 26. numero 98. remissive iterum tēgit, & leges has allegavit, & nimirum est hoc, nam licet ampla sit principis potestas & manus, seipsam à jure restringit potestatem & manum in tertii præjudicium, ut licet videre, ex l. 2. ubi diximus tit. 14. lib. 4. *supra*, & diximus etiam in l. 1. tit. 1. eod. lib. Rex enim & Imperator quoad jurisdictionem & protectionem, non vero quoad dominium rerum particularium fundat intentionem suam, ut ex text. *col. penult. & ibi. gloss. lo fuyo, in l. 2. tit. 1. part. 2.* debetque adhibere bonum cambium si alter cum causa fecerit, ut probat l. 31. titulo 18. *partia 3. ut in dicta l. 1. tit. 1. supra libro 4.* latè diximus, nam non debet Rex unum altare cooperire & alterum disco operiat, ut inquit text. in l. fin. §. *sed & si quis, & ibi Bal. col. 3. versic. quod non debet C. communita de legat. gloss. in Aubien. qui. mod. oper. Epis. §. sed neque of-fenjus, text. in l. fin. autem. §. final. ff. de aqua plu-arcen.* & sic non debet unum ditare, & alterum depauperare. Imo si minis & mandatis importunis cogeret princeps aliquid subditum suum sine causa vendere * rem suam alicui, teneatur in conscientia etiam ad restitutionem damni, secundum Navar. in *Manuali, c. 25. n. 6.* & faciunt dicta per Capici. *decif. Neap. 166. n. fin.*

Ibi. *Sean obedecidas y no cumplidas*. Nam cum præjudiciales sint, spectanda est secunda iustitia, ex text. in l. 2. tit. 14. lib. 4. *supra* ubi diximus.

Ibi. *Jurisdictiones*. An jurisdictiones concessas possit successor revocare & ex dictis per Cass. in 6 *const. Burg. Rub. 1. des justices in prin. n. 103. fol. 21.* & per nos in l. præcedente decerpis.

IN LEGEM TERTIAM.

Donationes per reges faciendæ debent fieri cum consilio & assensu regni supremique ejus senatus nisi in casibus à lege nostra descriptis.

Ibi. *Con acuerdo de los del consejo*. De quo in l. 3. *supra isto tit.* per nos late dictum est & ad ibi dicta me remitto & cum consilio & deliberatione ardua quælibet sunt faciendæ, ut diximus in c. 9. *gloss. fin. lib. 2. nostri tractatus de Decur. & iterum eod. lib. 2. cap. 3. num. 1.*

IN LEGEM SEXTAM.

Donata à rege firma & permanentia debent esse, & acquiruntur donataris ut sua propria, & tanquam de propriis disponere possunt de eis ad libitum & succedent hæredes eorum in eis, sicut in aliis bonis patrimonialibus & hæreditariis nulla talium bonorum parte uxori assignata, sicut neque marito assignaretur ex rebus per regem uxori ejus donatis.

SUMMARIUM.

- 1 Concessa simpliciter jurisdictione, in perpetuum concessa videtur.
- 1 Beneficium principis decet esse mansurum.
- 3 Rex si de aliqua re duobus donationem fecerit quis erit prior.
- 4 Donata an rex revocari possit, remissive.

Ibi. *Las cosas*. Hic videtur text. probans, quod concessa simpliciter jurisdictione & in casu

casu in quo concedi potest, videtur in perpetuum concessa, de quo in l. 1. *gloss. 1. tit. 1. lib. 4. diximus.*

Ibi. *Que no ge las pueda quitar*. Decet enim concessam à principe beneficium esse mansurum ex text. in C. *decet. de reg. jur. in 6.* & donationes regum diminutionem non recipiunt, ex iuribus allegatis per Assisibus *decif. Neapol. 392. numero 6.* quod intellige ex dictis per nos in l. 3. *supra isto tit.* ubi late discernimus an liceat principi concedenti, vel ejus successori revocare donata, de quo & per Cassan. in *const. Burg. Rub. 1. des justices §. 5. gloss. laucion n. 187. cum tribus sequentibus ubi & an eam donationem interpretari possit. Et an si Rex fecerit donationem alicui de aliquo re vel funde, & investivit eum & tradidit possessionem & post de eadem re fecit alteri donationem & possessionem tradidit, quis erit prior * vide latissime Lucam de Pen. in l. fin. col. 2. cum sequentibus. C. de locat. *prad. civil. lib. 11.* & posthac an princeps revocare possit donata vide Matien. *hic, in gloss. 1.* late per conclusiones tractantem, brevius tamen & secundum veras doctrinas diximus in d. l. 1. 3. *sup. eo.**

IN LEGEM SEPTIMAM.

Duobus modis mortis scilicet causa, vel inter vivos sit donatio, & illa revocari potest; hæc autem non, si secundum juris dispositionem facta fuerit, nisi in casibus à jure expressis.

SUMMARIUM.

- 1 Donatio causa mortis ut talis dicatur, debet in ea fieri mortis mentio, licet non semper sit talis, etiam si de morte mentio fiat, ut ibi.
- 2 Donatio mortis etiam jurata revocari potest.
- 3 Donatio causa mortis an revocetur per alienationem vel supervenientiam liberorum, & ibi an comprehendatur sub statuto loquente de donatione, vel sub dispositione l. cum arcus, vel sub statuto loquente de donatione, ibi dem.
- 4 Donatio causa mortis hodie quot testes requiratur.
- 5 Donatio perfecta pura & simplex secundum jus facta revocari non potest, & ibi remissive quinque requisita apponuntur ad hoc, & ibi aliqua deservuntur.

Ibi. *En razon de muerte*. Quæ quidem donatio causa mortis vocatur, de qua per totum tit. ff. & C. de donatione causa mortis, & per l. 1. tit. 4. par. 3. Et ut talis dicatur, requiritur in ea mortis * mentio fieri, ut ex dictis l. 11. probatur, per gloss. ibi verbo de la muerte, & tradunt late Boer. *decif. 353. n. 1. 11. 12. & 13.* & Ant. Gom. Tom. 2. c. 4. n. 15. *Ducñas, reg. 217 & 218.* licet non semper, ex eo quod mentio mortis fiat in donatione, censetur mortis causa donatio, ut licet videre ex Covarr. in 3. parte. *Rubr. de test. n. 25.* ubi plures modos assignat quibus adhibitis donatio hæc transit in donationem inter vivos & a n. 1. plura dixit Cov. ubi *supra*, & Gutierrez, in tractatu de juram. *confirm. 3. parte. c. 12. per totum*, & in locis ordinariis per Doctores, & *Acuerdo in Recapitulationem. Tom. III.*

est materia longa & clara, ideo remissione dic-torum contentus ero.

Ibi. *Dar à otro existierla para si*, Et sic revocare eam, nam donatio causa mortis quantumvis jurata revocari potest * cum conditionem in se continet, nisi constantem penituerit, prout late tradit Cov. in 2. parte. *Rubr. de test. n. 11.* & Telliuz, l. 17. *Taur. n. 97. cum pluribus sequentibus* ubi per conclusiones prosequitur casus ubi donatio causa mortis revocari non potest, aliæque utilia in materia refert, de quo & per Ant. Gom. Duen. & Gutierrez, ubi *supra*. Et an hæc donatio per alienationem rei donatæ factam à donatore revocetur & tradit Covarr. in d. 3. parte. *Rubr. de testam. n. 19.* Et an per supervenientiam liberorum revocetur, late Tiraquei in l. *si unquam, verbo donacione largitus, n. 245. cum pluribus sequentibus C. de rev. don. ubi n. 258.* quærit an comprehendatur sub statuto loquente de donatione, & *num. 248.* an valeat facta pacto nudo, & *num. 250.* an comprehendatur sub dispositione l. cum arcus, ff. de cond. & demon. Et quot testes hodie requiruntur & in donatione causa mortis tradit Antonius Gomez, Tom. 2. cap. 4. n. 16. & Covarruvias, in dicta 3. parte, n. 21. & Suarez, alleg. 20. pag. 2. in principio, & alibi diximus.

Ibi. *La que es fecha de otra guisa no la pueda quitar*, Junge iis verbis, finalia verba sequentia, *Esta si fuere hecha la donacion assi como lo manda la ley* Et facta hac conjunctione verborum remanebit res clara, donatio enim perfecta & pura & simplex, & secundum juris dispositionem facta revocari non potest, ut in l. *de donatio. §. alia autem l. cum proficiatur, cum duobus sequenti. C. de rev. don. cap. inter dilectos §. accedentes, eo. tit. §. cum proficiuntur, inst. eo. tit. & l. si quis argentum. C. de donatio. text. in l. 4. colum. 2. tit. 4. part. 5. & ad hoc quod donatio sit vera & propria, quinque requiruntur, de quibus per Fab. *inst. de donat. in prin. & No. in l. hoc jura. ff. eo. tit.* quod tamen intelligendum est dum tamen hæc donatio fiat à potente donare, nam sunt qui non possunt, ut patet in l. 3. tit. 4. part. 5. & per Ant. Gom. Tom. 2. c. 4. n. 23. item & quod fiat extraneo, secus si consuetudo sub potestate, nam si tali revocari potest, nisi tradita sit possessio, vel fiat ob causam onerosam, secundum text. in l. 17. *Tauri, qua est l. 1. tit. de las mejoras, supra isto libro*, insuperque ut fiat talis donatio in mensura & quantitate permilla & sic quod non sit omnium bonorum, secundum l. *infra proximam.* & quod si excedat quingentos aureos insinuetur, secundum text. in l. 9. tit. 4. part. 5. Item quod filii post talem donationem non nascantur, quia si nascuntur revocantur, secundum text. in l. *si unquam. C. de rev. don. l. 8. tit. 4. part. 5.* Et quod ex parte donatarii non committatur aliqua ingratitude, vel non adsit aliqua causa ex qua revocetur de jure donatio, ut patet in cap. *fin. extra de donat. & in l. 10. tit. 4. part. 5.* & probatur ex penultimo verbo. nostri text. & possit de iis fieri integer tractatus, sed hæc pro legis nostræ declaratione sufficiant, & an ut perfecta sit donatio requiratur presentia donatarii dicemus volente Deo in l. 2. tit. 16. *infra isto libro.* Et an hæres donatoris possit revocare donationem ex ingratitude donatarii contra donantem commissa, in l. 1. tit. 1. *supra lib. 1.* diximus.*